

Z A P I S N I K

sa Devete sjednice Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije Skupštine Crne Gore, održane 20. oktobra, 27. oktobra i 03. novembra 2021. godine

Sjednica Komisije je počela 20. oktobra 2021. godine u 10 sati i 45 minuta.

Sjednici su prisustvovali članovi Komisije: **Maksim Vučinić** (predsjednik Komisije), **dr Dragan Bojović**, **Jovanka Bogovac**, **Marko Milačić**, **Vladimir Joković**, **Zdenka Popović**, **mr Božena Jelušić**, **dr Petar Ivanović**, **Danijel Živković**, **Bogdan Fatić**, **dr Predrag Sekulić** i **Andrija Popović**.

Rad sjednice su pratili predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Kontrola postupka privatizacije privrednog društva „Jugopetrol“ AD, Kotor;
2. Donošenje odluke o kontroli postupka privatizacije privrednog društva Solana „Bajo Sekulić“ AD Ulcinj;
3. Tekuća pitanja.

Prva tačka dnevnog reda

KONTROLA POSTUPKA PRIVATIZACIJE PRIVREDNOG DRUŠTVA „JUGOPETROL“ AD, KOTOR

Predsjednik Komisije je podsjetio da je kontrola postupka privatizacije privrednog društva „Jugopetrol“ AD, Kotor, predviđena Planom rada Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije za tekuću godinu. Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte je, na zahtjev Komisije, 28. juna 2021.godine, dostavio dokumentaciju u vezi sa ovim postupkom privatizacije.

Predsjednik Komisije je u uvodnom izlaganju podsjetio da je Odlukom o planu privatizacije za 2001. godinu, za prodaju putem međunarodnog tendera, predviđen bio „Jugopetrol“ AD Kotor, prodajom 54,53 % akcija u vlasništvu države. Šest kompanija je dostavilo ponude: „Lukoil“ Rusija, „Petrol“ Slovenija, „Hellenic petroleum“ Grčka, „Lanrusinvest“ Rusija, „OMV and OMV Istrabenz“ Austrija i Slovenija i „INA“ Hrvatska.

Tenderska Komisija je rangirala prispjele ponude koje su ispunjavale uslove tendera i usvojila je konačan redoslijed: prvo mjesto „Hellenic petroleum“ Grčka i drugo mjesto „Lukoil“ Rusije. Savjet za privatizaciju je na sjednici održanoj 03. 10. 2002. godine

usvojio Izvještaj Tenderske komisije da se sa prvorangiranom kompanijom zaključi kupoprodajni ugovor, dok bi drugorangirani ponudjač bio alternativno rješenje, ukoliko ne dođe do dogovora sa prvorangiranim ponuđačem, odnosno kompanijom „Hellenic petroleum“ Grčka.

Potpisivanju kupoprodajnog ugovora za 54,9% akcija u državnom vlasništvu između prodavca - Republike Crne Gore, odnosno Vlade (32,3% akcija), Fonda PIO (15,6% akcija), Fonda za razvoj (1,8% akcija), Zavoda za zapošljavanje (5,2% akcija) i kupca - „Hellenic petroleum“ Grčka, pristupilo se 10. 10. 2002. godine.

Najvažnije stavke ugovora bile su: plaćanje kupovne cijene akcija 65.000.279 eura ili 25,697 eura po akciji; plaćanje kupovne cijene preko računa sa posebnom namjenom (escrow račun); spovođenje garantovanog investicionog programa (GIP) u iznosu od 35.000.000 eura u periodu od 5 godina; sprovođenje socijalnog programa prihvatanjem i sprovođenjem Pojedinačnog kolektivnog ugovora u preduzeću čije se akcije kupuju, u periodu od 5 godina; polaganje činidbene garancije (performance bond) od strane kupca za slučaj da ne poštuje garantovani investicioni program i socijalni program u skladu sa dogovorenim; obezbjeđivanje kapitala za gore navedene programe će se izvršiti dokapitalizacijom kompanije; angažovanje revizora i polaganje izveštaja o realizaciji oba programa i načini i ograničenja prodaje, prenosa imovine i hipoteka, koje novi vlasnik može da izvrši.

Kao najvažnija dva priloga osnovnog Ugovora izdvajaju se prilogi 6A i 6B. Prilog 6A sadržao je Garantovani investicioni program. GIP je trebao da se sprovede u petogodišnjem periodu od 2003. do 2007. godine i kao prilog je činio sastavni dio osnovnog Ugovora. GIP se odnosio na: unaprijeđenje trgovine na malo (10,5 miliona eura), distribucija (Bar i Lipci, aerodrome Tivat i Podgorica, depoi i skladišta - 13,5 miliona eura), istraživanje i proizvodnja (5,5 miliona eura) sektor za transport (2,5 miliona eura) i poslovno informacioni sistem (3 miliona eura). Kupac se obavezao da će sprovesti socijalni program poštujući odredbe pojedinačnog kolektivnog ugovora. Planiran je iznos od 4 miliona eur u periodu od 5 godina.

Sastavni dio socijalnog programa činili su: program obuka i seminara; podrška lokalnoj zajednici, ne manja od 500.000 eura godišnje u periodu od 3 godine i primjena pojedinačnog kolektivnog ugovora između preduzeća i sindikata u narednih 5 godina.

Izvještaj o realizaciji obaveza iz Ugovora o privatizaciji prezentovan je decembra 2010. godine sa detaljnom analizom i zaključcima o predmetnoj temi. Period od 2001. do 31. 12. 2009. godine je bio predmet analize poslovanja. Značajno je pomenuti da je predmetna analiza urađena profesionalno, ali je urađena nakon perioda koji je morao biti predmet detaljnijih i godišnjih analiza, a to je period od 2003. do 2007. godine kada je po ugovoru bio predviđen najveći i najznačajniji segment novčanih ulaganja.

U Izvještaju je navedeno da je Vlada angažovala eksperte, odnosno kompanije koje bi uradile strategiju privatizacije. Jedna od tih kompanija je bila „Harrisonn Solicitors“. Privatizacija i izbor kompanije „Hellenic Petroleum“, u ovom izvještaju ukazuje na par bitnih tema, koje upućuju na zaključak da Ugovor nije ispoštovan ili postoje uopšteni podaci na osnovu kojih se ne može zaključiti da li je i u kojoj mjeri Ugovor realizovan. U postprivatizacionom periodu došlo je i do više sporova i nesporazuma (dokapitalizacija, moguća opstrukcija od strane privatizacionih fondova, sporovi oko zemljišta u Lipcima, Baru i Bijelom polju, neuređenost oblasti istraživanja nafte i gasa).

Predsjednik Komisije je istakao da se jasno stiče zaključak, sagledavajući Izvještaj o realizaciji obaveza iz ugovora, da su od strane nadležnih državnih organa prihvaćene opšte i neobavezujuće informacije o izvršenju obaveza iz ugovora. Nakon privatizacije preduzeća, ne postoji analiza ili izvještaj do analize koju je uradio Ekonomski fakultet 2010. godine, odnosno ne postoje godišnji izvjestaji, sa procentima ispunjenja obaveza iz Ugovora u najznačajnijem periodu, a to je prvih pet godina nakon privatizacije. Predsjednik Vučinić je ocijenio da je važno napomenuti događaje koji su se desili nakon tog perioda i posebno izdvojio preseljenje sjedišta preduzeća iz Kotora u Podgoricu 2014. godine. Tek kada se kompanija odlučila da izvrši preseljenje firme iz Kotora u Podgoricu, počela je debata o mogućnosti za raskid Ugovora ukoliko nijesu ispunjenje odredbe istog. Uključila se lokalna vlast, kao i poslanici Skupštine Crne Gore sa područja Boke Kotorske. Tek tada je došlo do određenih zaključaka o poštovanju odredbi Ugovora, uz sagledavanje negativnih posljedica samog čina preseljenja kompanije i koliko je to uticalo na grad Kotor. Predsjednik Komisije podsjetio je i na smanjenje broja zaposlenih radnika na 98 (po podacima za 2020. godinu). S obzirom da postoji preko 40 pumpnih stanica, logično je da je broj zaposlenih značajno veći, ali indirektno, jer su radnici na tim stanicama zaposleni u drugim firmama, koje iznajmljuju same objekte. Prema dostupnim podacima, na samo četiri pumpne stanice rade zaposleni sa ugovorom o radu u firmi „Hellenic Petroleum“. Pitanje koje se može opravdano postaviti jeste pitanje odgovornosti, koju niko nije preuzeo za nepoštovanje i nesprovođenje kontrole realizacije odredbi Ugovora u prvim godinama nakon privatizacije. Kao kuriozitet može se izvesti podatak da je kompanija „Jugopetrol“ AD Kotor prodana za oko 3,3 kilometra auto puta Bar –Boljare , ako se uzme da 1 km iznosi oko 20 miliona eura, ali je i to više od prodaje firme „Željezara“ Nikšić, koja je 2012. godine prodana za 750 metara pomenutog auto puta, zaključio je predsjednik Komisije.

Zdenka Popović, članica Komisije, istakla je da su, sa početkom privatizacije u Crnoj Gori, privatizovani svi nosioci privrednog razvoja, što je predstavljalo “elementarnu nepogodu”, u kojoj su privatizovane i kompanije koje su imale monopol, kao što je slučaj sa firmom „Jugopetrol“ AD Kotor. S obzirom na trenutne cijene goriva,

veliko je pitanje koliko bi Crna Gora imala koristi od toga danas, da je „Jugopetrol“ AD Kotor ostao u državnom vlasništvu. Kompanija „Jugopetrol“ AD Kotor je bila generator razvoja ne samo Kotora, već i čitave Crne Gore, jer je tokom 2002. godine, u periodu prije postupka privatizacije, u preduzeću radilo 800 ljudi. Na kritike o prodaji nosioca privrednog razvoja, među kojima se isticao „Jugopetrol“ kao najznačajnija kotorska kompanija, nosioci tadašnje vlasti su odgovarali da se ne prodaju firme, već se kupuju investitori, a kako su se kompanije prodavale i ko su bili ti investitori, najbolje možemo vidjeti danas, naglasila je poslanica Popović. Članica Komisije je podsjetila da je u periodu kada je privatizovan „Jugopetrol“ AD Kotor, tokom 2002. godine, potpredsjednik Savjeta za privatizaciju bio dr Veselin Vukotić, dok je direktor Agencije za za prestrukturiranje i strana ulaganja bio Branko Vujović. Ugovorom o privatizaciji iz 2002. godine jasno je bilo predviđeno da se moraju podnositi godišnji izvještaji sa procentima ispunjenja obaveza iz Ugovora. Do 2011. godine nijedan godišnji izvještaj nije podnešen, kada je ekspertska grupa Ekonomskog fakulteta, analizirajući efekte i rezultate ispunjenosti odredbi iz ugovora, došla do određenih zaključaka. Predstavnicima Ekonomskog fakulteta zaključili su da postoji vjerovatnoća da su se ulaganja u kompaniju, protivno Ugovoru o privatizaciji, izvršavala iz sredstava kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor, a ne od strane kupca, firme „Hellenic Petroleum“. Garantovani investicioni program (GIP) je definisao finansijsko ulaganje firme „Hellenic Petroleum“ za period od pet godina u iznosu od 29,5 miliona eura za unaprijeđenje poslovanja, 5,5 miliona eura za istraživanje nafte i gasa, 4 miliona eura za socijalni program i 1,5 miliona eura za podršku lokalne zajednice. Ostaje nepoznanica zašto pomenuti predstavnici Savjeta za privatizaciju i Agencije za prestrukturiranje i strana ulaganja, nijesu reagovali na neispunjavanje obaveza iz Ugovora, od kojih se izdvaja obaveza dokapitalizacije preduzeća. Još uvijek je nejasno kako se moglo desiti preseljenje kompanije iz Kotora u Podgoricu, ako čl. 2.4.4, čl. 2.4.5. i čl. 2.4.6. Ugovora o kupoprodaji jasno propisuju ograničenja za Kupca, za raspolaganje akcijama privrednog društva ili sredstvima u kompaniji, čime se obavezao da neće prodavati akcije, dati ih u zalog, prenijeti ih (izuzev prenosa zavisnom preduzeću) ili na drugi način raspolagati akcijama, bez prethodnog pismenog odobrenja Vlade. Uvidom u dostupni materijal, kao i u medijske arhive, može se pronaći izjava tadašnjeg ministra ekonomije, dr Vladimira Kavarića, da se bez prethodnog pismenog odobrenja Vlade kompanija ne može preseliti u Podgoricu. Nejasno je ko je i zbog čega dozvolio da se na eklatantan način prekrše stavke Ugovora o kupoprodaji. Broj radnika je konstantno opadao, od 2002. godine kada je bilo 800 zaposlenih, 2010. godine 500 zaposlenih, 2011. godine 248 zaposlenih, 2019. godine 110 zaposlenih i 2020. godine 98 zaposlenih. Kako je moguće da jedna moćna kompanija, sa 40 pumpnih stanica, ima samo 98 radnika. Članica Komisije Popović pozvala je nadležne državne organe da preispitaju sve što se dešavalo

u privatizaciji kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor i još jednom apostrofirala profesionalnu odgovornost dr Veselina Vukotića i Branka Vujovića, predstavnika tadašnje vlasti, koji su bili uključeni u kompletan proces privatizacije.

Andrija Popović, član Komisije, podsjetio je na preseljenje privrednog društva „Jugopetrol“ AD Kotor, koje je osnovano 1947. godine i bilo je motor razvoja Kotora i Boke Kotorske, i ocijenio da je to nanijelo ogromnu štetu Kotoru, a da nikakva korist nije ostvarena za Podgoricu. Poslanik Popović je kazao da nije siguran koliko je smisleno pričati o privatizaciji koja je sprovedena prije 19 godina, pogotovo ako su trenutno sve tri grane vlasti u blokadi. Istakao je da su se o predmetnoj privatizaciji nadležni organi već izjašnjavali, jedino što može da posluži kao nauk da se tako lako ne prodaju monopolističke firme ili „zlatne koke“ kao što su HTP „Budvanska rivijera“, HTP „Ulcinjaska rivijera“, Institut „Simo Milošević“, Elektroprivreda Crne Gore i dr. Privatizacija kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor nije dobro nadgledana od samog početka, jer ako se uzme primjer da je ta firma bila stoprocentni vlasnik vaterpolo kluba „Primorac“ Kotor, a da je nakon privatizacije Kupac odlučio da vrati vlasnička i upravljačka prava vaterpolo klubu koji je simbol Kotora i bivši evropski prvak, jasno je da Ugovor o kupoprodaji nije dobro isplaniran i nadgledan. Poslanik Popović je podsjetio i na neispunjavanje obaveze iz Ugovora, koja je propisivala da se uloži iznos od 35 miliona eura u razvoj i investicije u narednih pet godina i ocijenio da se sad ništa ne može uraditi po pitanju privatizacije firme „Jugopetrol“ AD Kotor, već da može služiti samo za nauk u drugim postupcima privatizacije.

Predsjednik Komisije je naglasio da ima itekako smisla baviti se privatizacijama koje su se desile u izvjesnom prošlom vremenu, što najbolje pokazuje i efekat Šeste sjednice Komisije i njen uticaj na položaj bivših radnika kompanije HTP „Boka“ AD, Herceg Novi. Predsjednik Vučinić je podsjetio i na postupak prodaje državnih kompanija i istakao da ne može bord direktora privrednog društva da prodaje kompaniju, već taj proces sprovodi Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte.

Dr Dragan Bojović, član Komisije, naglasio je da je majka člana Komisije, **dr Petra Ivanovića**, vlasnica akcija tržišne vrijednosti od 300.000 eura u firmi „Jugopetrol“ AD Kotor. Poslanik Bojović je istakao da je i Mark Harison, britanski advokat koji je djelovao u Crnoj Gori krajem '90-ih godina i bio zvanični konsultant Savjeta za privatizaciju duži niz godina, između ostalog, učestvovao i u privatizaciji kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor, za šta je isplaćen u iznosu od više miliona eura. Advokatska kancelarija „Harrison Solicitors“ je bila je pravni savjetnik Vlade Crne Gore tokom privatizacija firmi „Telekom“ i „Kombinat aluminijuma Podgorica“, a indikativno je da se ista advokatska kancelarija spominje u aferi „Panamski papiri“, povodom malverzacija sa ofšor kompanijama. Član Komisije Bojović se saglasio sa konstatacijom poslanice

Popović, da se sa početkom privatizacije u Crnoj Gori desila "elementarna nepogoda", i dodao da je ta nepogoda izgledala kao "cunami", u kojem su nestale sve velike kompanije koje su bile nosioci privrednog rasta u Crnoj Gori, u drugoj polovini 20. vijeka. Nosioci vlasti su u tom periodu tvrdili da će prihod od privatizacija biti oko 3,5 milijardi eura, a prihodovano je pet puta manje. Privatizacija kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor smatra se uspješnom samo zato što je firma uspjela da "preživi" privatizaciju i opstane, za razliku od mnogih drugih privatizacija u Crnoj Gori. Država je 2001. godine, godinu dana prije privatizacije, prihodovala 1,7 miliona eura od kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor, samo na račun poreza na dobit pravnih lica, što se nijednom nije postiglo u narednim godinama. Ugovorne obaveze nijesu ispoštovane, a Vlada nije kontrolisala ispunjenje obaveza, što je bila praksa i sa drugim privatizacijama. Crna Gora je u procesu tranzicije, umjesto u preduzetnički, ušla u određeni oligarhijski kapitalizam, koji je razorio crnogorsku privredu, čime je Država postala zavisna od stranih investicija. U sistemu direktnih stranih investicija nije se mogla održati ni bazična markoekonomska stabilnost. Potrebno je detaljno ispitati sve privatizacije i Komisija ima jasan zadatak, zaključio je član Komisije Bojović.

Dr Petar Ivanović, podsjetio je na dnevni red sjednice, ali i pojasnio nedoumice i pitanja postavljena od strane člana Komisije Bojovića. Poslanik Ivanović je pozvao članove Komisije, da ukoliko imaju saznanja da je njegova porodica nezakonito stekla imovinu, te informacije prosljede nadležnim državnim organima. Član Komisije Ivanović je pojasnio i da njegova majka nije vlasnik akcija u firmi „Jugopetrol“ AD Kotor, već da je u jednom momentu bila vlasnik jednog dijela akcija koje je naknadno prodala, što je pravo svakog slobodnog građanina u Crnoj Gori. Izbor advokatske konsultantske kuće „Harrison Solicitors“, za usluge u procesu privatizacije kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor, je izvršen putem međunarodnog javnog tendera. Poslanik Ivanović je kazao da osnivanje off-shore kompanije nije zakonom zabranjeno i podsjetio da je Predsjednik Crne Gore saopštio javnosti da je u momentu kada nije bio na državnoj funkciji, osnovao firmu koja nije imala jednu jedinu transakciju. Upitao je poslanika Bojovića da li smatra da u slučaju da se odrekne poslaničke funkcije koju trenutno obavlja smatra da treba da mu zabrani pravo da ukoliko želi osnuje off-shore kompaniju i kazao da pretpostavlja da ne.

Član Komisije dr Petar Ivanović je istakao da je privatizaciji kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor prethodila svojinska transformacija preduzeća, na način da je procijenjeni kapital u vrijednosti od 132,970,600 maraka, što u današnjoj vrijednosti iznosi oko 66 miliona eura. 55% kompanije je prodato za 65 miliona eura, što znači da je malo više od polovine firme prodato po većoj cijeni od procijenjene ukupne vrijednosti kompanije. Od ukupnog broja zaposlenih 293, odnosno 42,6 odsto zaposlenih je imalo

preko 50 godina, dok je 357 zaposlenih, tj. 54 odsto svojevoljno otišlo iz kompanije. Porez na dobit pravnih lica nije plaćen samo prve godine, jer ako se samo uzme podatak da je od privatizacije do danas, na ime dividendi, firma „Jugopetrol“ AD je uplatila bruto iznos od 52,6 miliona eura. Nije tačno da kompanija „Jugopetrol“ AD može da diktira cijenu goriva, već je to pravo Vlade Crne Gore, i to putem akciza, koje važe za sve snadbjevače gorivima u Crnoj Gori i nekoliko desetina puta su veće od marži tih preduzeća. „Jugopetrol“ AD je kompanija koja duži niz godina sponzoriše Crnogorski olimpijski komitet, finansira Dječiju odbojkašku ligu, podržava Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj itd. Da li je možda trebalo finansirati prije vaterpolo klub umjesto dječije odbojkaške lige, to je pravo investitora. Član Komisije Ivanović je podsjetio i na saradnju kompanije sa Univerzitetom Crne Gore, radi testiranja i poboljšanja kvaliteta goriva, što sve navodi na činjenicu da „Jugopetrol“ AD nije jedna neodgovorna kompanija, već upravo suprotno, vrlo odgovorna društvena kompanija, a ukoliko postoji sumnja u zakonitost postupka privatizacije, za to postoji pravna procedura koja se može pokrenuti pred nadležnim državnim organima. Kada je u pitanju istraživanje nafte i gasa, Vlada Crne Gore je jednostrano raskinula taj dio Ugovora. Ugovorom predviđene investicije su do kraja ispoštovane, što i dokazuje izvještaj Ekonomskog fakulteta, koji informiše da „Jugopetrol“ AD trenutno u Crnoj Gori ima 47 pumpnih stanica, da su pokrivene sve opštine, izuzev Petnjice, da postoji mreža pumpnih stanica u Bosni i Hercegovini, a koje pripadaju crnogorskoj kompaniji i da, osim navedenih 98 radnika koje rade u kompaniji, još 421 zaposlenih radi pod drugim ugovorima o radu. Poslanik Ivanović je istakao da je dobro za Crnu Goru što se promijenio monopolistički pristup u bilo kojem dijelu privrede, jer su time građani imali koristi kroz dva efekta, smanjivanjem cijena proizvoda i rastom kvaliteta proizvoda. Proces pristupanja Evropskoj uniji zasniva se i na tome da ne može postojati monopol u privredi, po bilo kojem osnovu, već je osnov tržišna ekonomija, zaključio je član Komisije Ivanović.

Predsjednik Komisije je podsjetio da je tema sjednice kršenje Ugovora o privatizaciji kompanije, tj. jednog dijela Ugovora.

Dr Petar Ivanović, član Komisije, je pojasnio da se u materijalu dobijenom za potrebe članova Komisije ne nalazi Izvještaj Ekonomskog fakulteta, već da je riječ o dokumentu koji ima ključnu riječ procjena koja postoji uvijek kada nema dovoljno dokumenata, činjenica, onda se procjenjuju stvari. Izvještaj Ekonomskog fakulteta je jasno ukazao da nije postojalo dovoljno dokumenata da bi se dokazalo u kojem segmentu i koje tačke Ugovora nijesu ispoštovane, a ta dokumenta može samo da posjeduje Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte.

Zdenka Popović, članica Komisije, istakla je da je saglasna sa tim da tržište treba da određuje pravila, ali Crne Gora je još krajem '90-ih prešla na liberalnu tržišnu

ekonomiju i tada je trebalo razmišljati šta raditi sa monopolistima u privredi, a ne danas. Trenutno Crna Gora nema razvijene tržišne mehanizme, i samim tim, da je „Jugopetrol“ AD Kotor ostao monopolista, cijene goriva bi se mogle mnogo lakše formirati, jer bi se lakše uskladila marža sa cijenom goriva. Revizorska kuća „Ernst & young“ je 2019. godine izvršila reviziju finansijskog poslovanja „Jugopetrol“ AD i zaključila da je profit za 2018. godinu iznosio 6,7 miliona eura. Promet kompanije „Jugopetrol“ AD tokom 2018. godine je iznosio 164 miliona eura. Upravo 2018. godine kompanija „Jugopetrol“ AD je uputila zahtjev za povrat poreza u iznosu od 10,8 miliona eura. Članica Komisije Popović je dodala i da je profit firme, tokom 2017. godine, iznosio 7,5 miliona eura.

Marko Milačić, član Komisije, istakao je da je saglasan sa članovima Komisije koji su ocijenili da preduzeće „Jugopetrol“ AD Kotor nije trebalo privatizovati, kao jedno od najvažnijih resursa razvoja Kotora, Boke Kotorske i Crne Gore. Sistem i model koji je građen 30 godina, a to je da bi se pod pričom o razbijanju monopolističkih kompanija i stvaranja slobodnog tržišta, stvarali monopoli tadašnje vlasti i tako kreiralo potpuno neslobodno tržište, od kojeg su samo profit imali određeni pojedinci. Komisija kao radno tijelo Skupštine može da uradi mnogo, samim tim što je ukazala na mnoge neregularnosti u sprovođenju Ugovora o kupoprodaji. Potrebno je detaljno ispitati i činjenja i nepoštovanje ugovora od raznih stranih investitora u Crnoj Gori.

Dr Petar Ivanović, član Komisije, je podsjetio da sve navode koje je iznio su činjenice koje proizilaze iz godišnjih izvještaja o radu kompanije „Jugopetrol“ AD, nadležnih institucija kao što su Komisija za hartije od vrijednosti, Akcionarsko društvo, Centralna depozitarna agencija, kao i iz medijskih istraživanja. Slobodno tržište znači da bilo koja firma koja se bavi uvozom i distribucijom nafte, ne samo „Jugopetrol“ AD, može da smanji maržu da bi smanjila cijene goriva, ali to nije moralno pitanje nego pitanje likvidnosti i opstanka kompanija, jer marža nije profit firme nego se iz nje plaćaju sve obaveze koje ima jedno preduzeće.

Proceduralno je intervenisala članica Komisije **mr Božena Jelušić** i istakla stav da je predsjednik Komisije trebao da ograniči diskusije poslanika na pet minuta, kako je u skladu i sa Poslovnikom Skupštine, da bi i ostali članovi Komisije imali priliku da govore.

Proceduralno je reagovao član Komisije **Vladimir Joković** i istakao da je saglasan sa proceduralnom intervencijom poslanice mr Božene Jelušić i dodao da u skladu sa Poslovnikom Skupštine, članovi Komisije trebaju da diskutuju o temi koja je na dnevnom redu sjednice i u predviđenom vremenu. Predsjednik Komisije je prihvatio proceduralne sugestije.

Proceduralno je intervenisao član Komisije **dr Petar Ivanović** i naglasio da se rad u Komisiji zasniva na poštovanju Poslovnika Skupštine, kao što je slučaj i sa plenarnim zasjedanjima, a da je predsjednik Komisije dužan da se stara o primjeni Poslovnika.

Sjednica je prekinuta u 13 sati i 40 minuta.

* * * * *

Sjednica Komisije je nastavljena 27. oktobra 2021. godine.

Nastavak sjednice je počeo u 10 sati i 20 minuta.

Nastavku sjednice su prisustvovali članovi Komisije: **Maksim Vučinić** (predsjednik Komisije), **dr Dragan Bojović, Jovanka Bogavac, Marko Milačić, Zdenka Popović, mr Božena Jelušić, dr Petar Ivanović, Predrag Sekulić, Bogdan Fatić i Danijel Živković**, a saglasno članu 65 stavu 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore **poslanica Jovanka Laličić je mijenjala odsutnu članicu Dragicu Sekulić.**

Nastavak sjednice su pratili predstavnici medija.

Na početku sjednice proceduralno je intervenisao član Komisije **Danijel Živković** i saopštio stav Kluba poslanika Demokratska partija socijalista – Liberalna partija da, s obzirom da se u kontinuitetu ne primjenjuju odredbe Poslovnika na sjednicama Komisije, poslanici tog Kluba neće prisustvovati sjednicama Komisije, dok se ovo pitanje ne riješi na sjednici Kolegijuma predsjednika Skupštine, nakon čega su napustili sjednicu.

Proceduralno je reagovao član Komisije **dr Dragan Bojović** i konstatovao da jeste dinamičan rad Komisije i da je postojalo udaljavanje od teme na sjednicama Komisije, ali da je pokrenuto mnogo kvalitetnih tema. Poslanik Bojović je predložio da predsjednik Komisije pročita predloge zaključaka koje su podnijeli poslanici parlamentarne većine.

Predsjednik Komisije je pročitao svoj predlog zaključaka i predlog zaključaka članice Komisije Božene Jelušić.

Jovanka Bogavac, članica Komisije, je istakla da je primjer privatizacije preduzeća „Jugopetrol“ AD Kotor primjer “prvih” privatizacija, do tada uspješnih kompanija. Prodaja firme je urađena brzo i nepotrebno, bez detaljne analize imovine, bez adekvatnog plana praćenja investicija u petogodišnjem investicionom periodu, bez dokapitalizacije koja je izostala, bez odogovarajuće zaštite radnika u socijalnom programu, kao i preseljenem firme iz Kotora u Podgoricu, čime je načinjena velika šteta primorskoj opštini. Članica Komisije Bogavac je predložila da jedan od zaključaka Komisije bude da investicije nijesu adekvatno i pravovremeno praćene od strane državnih institucija i da je karakteriše centralizacija, što se može vidjeti po nerazvijenosti pumpnih stanica u sjevernom regionu Crne Gore, kao i činjenica da je isplaćivana od profita kompanije, a ne od postojećih sredstava. Obavezu teritorijalne pokrivenosti pumpnim stanicama je neophodno bilo

uvrstiti u Ugovor o privatizaciji, što nije urađeno i odgovornost za izostanak praćenja privatizacije ne smije da izostane, zaključila je članica Komisije Bogavac.

Proceduralno je intervenisao član Komisije **Marko Milačić** i predložio da se poslanici parlamentarne većine dogovore o predloženim zaključcima predsjednika Komisije i poslanica mr Božene Jelušić i Jovanke Bogavac.

Proceduralno je reagovao član Komisije **dr Dragan Bojović** i istakao da je saglasan sa predlogom poslanika Milačića i dodao da bi poslanici parlamentarne većine trebali da usklade predloge zaključaka prije početka naredne sjednice Komisije.

Sjednica je prekinuta u 10 sati i 50 minuta.

Drugi nastavak sjednice je održan 03. novembra 2021. godine.

Nastavak sjednice je počeo u 10 sati i 10 minuta.

Nastavku sjednice su prisustvovali članovi Komisije: **Maksim Vučinić** (predsjednik Komisije), **dr Dragan Bojović**, **Jovanka Bogavac**, **Marko Milačić**, **Zdenka Popović**, **mr Božena Jelušić**, **dr Petar Ivanović**, **Predrag Sekulić**, **Bogdan Fatić**, **Andrija Popović**, **Danijel Živković** i **Genci Nimanbegu**, a saglasno članu 65 stavu 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore **poslanica Jovanka Laličić** je mijenjala odsutnu članicu **Dragicu Sekulić**, a **poslanik Dragan Vukić** je mijenjao odsutnog člana **Vladimira Jokovića**.

Nastavak sjednice Komisije su pratili predstavnici medija.

Na početku sjednice **predsjednik Komisije Maksim Vučinić** je podsjetio na čl. 97, čl. 98 i čl. 101 Poslovnika Skupštine, koji se tiču vremena izlaganja poslanika i pozvao da se članovi Komisije pridržavaju istih.

Predsjednik Komisije je podsjetio da su na prethodnom nastavku Devete sjednice Komisije osim njega, i članice Komisije mr Božena Jelušić i Jovanka Bogavac dale svoje predloge zaključaka i saopštio da su članovi Komisije iz reda parlamentarne većine, u vezi sa kontrolom postupka privatizacije privrednog društva „Jugopetrol“ AD Kotor, nakon sučeljavanja i poštovanja različitih stavova, usaglasili i predložili sljedeće zaključke:

1. Komisija je, upoređujući i sagledavajući važne parametre privrednog društva „Jugopetrol“ AD Kotor, ocijenila privatizaciju prihvatljivom, u dijelu plaćanja obaveza prema državi i pružanja usluga građanima.

2. Komisija je, takođe, konstatovala tri sporne tačke ove privatizacije:

„Jugopetrol“ AD Kotor je posljednja kompanija koju je trebalo privatizovati, imajući u vidu njenu profitabilnost; o značaju kompanije za Crnu Goru svjedoči činjenica da ju je kupila kompanija u vlasništvu druge države, nalazeći u tome interes koji tadašnja vlast nije prepoznala; privatizacijom kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor izgubila se kontrola nabavne cijene derivata od strane naše državne kompanije.

3. Komisija ukazuje da je u pitanju nepotpuno ili djelimično ispunjavanje obaveza iz Ugovora o kupoprodaji po pitanju investicija i socijalnog programa u periodu od 2003. do 2007. godine, koji je bio najvažniji za kontrolu i praćenje, kao i reakciju nadležnih državnih organa iz izvršne vlasti koja je izostala, a bez podnošenja odgovornosti.

4. Komisija konstatuje da je sve to, u određenoj mjeri, rezultiralo smanjenjem broja zaposlenih, bilo svojevolumno, bilo reorganizacijom preduzeća kroz iznajmljivanje pumpnih stanica. Ugovorom nije definisana zabrana promjene sjedišta društva i na taj način se nije zaštitila privreda opštine Kotor i primorskog regiona u cjelini.

5. Komisija ukazuje da bi ovo iskustvo trebalo da nam bude nauk za buduće privatizacije po pitanju sagledavanja oportunitetne dobiti ili gubitaka u bližoj ili daljoj budućnosti, jer je nekad dobit u kratkom roku, gubitak na dugi rok. Ono što javnost mora da zna su imena učesnika koji su osmislili i sproveli privatizaciju „Jugopetrol“ AD Kotor, što predstavlja svojevrsni čin lustracije koja će omogućiti građanima Crne Gore da sagledaju i adresiraju promašaje procesa privatizacije.

Andrija Popović, član Komisije, podsjetio je na stav koji je iznio u prvom obraćanju po pitanju privatizacije kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor i naglasio da je napravljena greška, da nije trebalo privatizovati uspješnu državnu kompaniju, da preseljenje firme nije bilo predviđeno Ugovorom i da čitav proces, nakon 20 godina, može biti samo nauk za budućnost.

Zdenka Popović, članica Komisije, podsjetila je na temu dnevnog reda i naglasila da bi diskusije članova Komisije trebalo da se odnose na predložene zaključke u vezi sa kontrolom postupka privatizacije kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor. Članica Komisije Popović je podsjetila i na izjavu nekadašnjeg ministra ekonomije dr Vladimira Kavarića, da investitor, kompanija „Hellenic Petroleum“, ni u jednom momentu nije dobila zvaničnu potvrdu za preseljenje firme „Jugopetrol“ AD.

Dr Predrag Sekulić, član Komisije, podsjetio je na ukupan politički i društveni konsenzus po pitanju privatizacija i tranzicije na tržišnu ekonomiju, kao i na razne istorijske i razvojne uslove zbog kojih mnoga državna preduzeća nijesu mogla opstati. Iznos, koji je uplatila kompanija „Hellenic Petroleum“ bio je višestruko veći nego što je procijenjena vrijednost firme „Jugopetrol“ AD Kotor. Tenderski proces je bio javan, a kompanija „Hellenic Petroleum“ je osvojila prvo mjesto jer je u pitanju bila najbolja ponuda, zaključio je član Komisije Sekulić.

Mr Božena Jelušić, članica Komisije, je istakla da su predloženi zaključci parlamentarne većine u potpunosti prihvatljivi, jer se ni u jednoj diskusiji nije sporio kredibilitet investitora, već da je sam postupak privatizacije državnog preduzeća „Jugopetrol“ AD Kotor bio nepotreban. Članica Komisije Jelušić je posebno izdvojila i peti predloženi zaključak i naglasila da javnost mora da zna imena učesnika koji su osmislili i sproveli privatizaciju „Jugopetrol“ AD Kotor, što predstavlja svojevrsni čin lustracije koja će omogućiti građanima Crne Gore da sagledaju i adresiraju promašaje procesa privatizacije.

Dr Petar Ivanović, član Komisije, je naglasio da je važno napomenuti da je proces privatizacije kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor bio transparentan, u kojem je učestvovalo više renomiranih ponuđača. Sudski sporovi koji su vođeni nakon procesa privatizacije, okončani su i dokaz su da je čitav tenderski proces bio javan i transparentan. Kada je u pitanju broj zaposlenih u firmi „Jugopetrol“ AD, prije i poslije procesa privatizacije, poslanik Ivanović je naglasio da je više od 350 ljudi dobrovoljno i sporazumno raskinulo ugovore o radu nakon privatizacije i za tu odluku su isplaćeni putem predviđenog socijalnog programa. Broj pumpnih stanica i broj opština u kojima se nalaze pumpne stanice kompanije „Jugopetrol“ AD je mnogo veći u odnosu na period prije privatizacije. Kvalitet goriva, čiju kontrolu predstavnici kompanije vrše sa predstavnicima Univerziteta Crne Gore, je takođe mnogo veći nego što je bio u vremenu prije privatizacije. Kvalitet usluga firme „Jugopetrol“ AD se najbolje vidi u činjenici da se kompanija iz Crne Gore širi, putem razvoja pumpnih stanica, na prostore susjednih zemalja, zaključio je član Komisije Ivanović.

Predsjednik Komisije je istakao da namjera predstavnika parlamentarne većine nije bila da razmatraju poslovanje renomirane kompanije kao što je „Hellenic Petroleum“, već je naglasak kontrole postupka privatizacije na to zašto se državna kompanija uopšte i prodala. Predsjednik je ocijenio da se preseljenje firme „Jugopetrol“ AD dogodilo nekoj drugoj opštini iz sjevernog regiona Crne Gore, da bi posljedice po tu opštinu bile višestruko veće.

Marko Milačić, član Komisije, predložio je da članovi Komisije upute poziv za učešće dr Veselinu Vukotiću, bivšem potpredsjedniku Savjeta za privatizaciju, na sjednicu Komisije, kako bi dobili još bolje informacije o samom procesu privatizacije kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor.

Predsjednik Komisije je podsjetio na član 4 Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije i na načine na koje Komisija prati i kontroliše postupak privatizacije.

Dr Dragan Bojović, član Komisije, istakao je da su zaključci koje je predložila parlamentarna većina argumentovani, precizni i da su bez suvišnih kvalifikacija. Član

Komisije Bojović je dodao da je saglasan sa predlogom poslanika Milačića i podsjetio na peti predloženi zaključak parlamentarne većine. Mišljenja je da bi konsultativno ili kontrolno saslušanje bivših predstavnika Savjeta za privatizaciju moglo da se održi na sjednici Odbora za antikorupciju.

Dr Petar Ivanović, član Komisije, podsjetio je članove Komisije koji su predložili konsultativno ili kontrolno saslušanje dr Veselina Vukotića, bivšeg potpredsjednika Savjeta za privatizaciju i kapitalne projekte, da je sudski postupak na temu tenderske prodaje kompanije „Jugopetrol“ AD Kotor već završen i da je donešena pravosnažna presuda, i samim tim bi takvi naknadni postupci bili pravni presedan.

Predsjednik Komisije je podsjetio da saslušanje može biti konsultativno i ocijenio da ne vidi razlog zašto neko ne bi prihvatio učešće u radu radnih tijela Skupštine Crne Gore.

Marko Milačić, član Komisije, istakao je da je saglasan sa predlogom poslanika dr Dragana Bojovića, da se predlog o kontrolnom ili konsultativnom saslušanju, podnese na sjednici Odbora za antikorupciju.

Komisija za praćenje i kontrolu postupka privatizacije, sa sedam glasova za i sedam glasova uzdržanih, **nije usvojila zaključke u vezi sa kontrolom postupka privatizacije „Jugopetrol“ AD Kotor** koje su predložili članovi Komisije iz reda parlamentarne većine.

Druga tačka dnevnog reda

DONOŠENJE ODLUKE O KONTROLI POSTUPKA PRIVATIZACIJE PRIVREDNOG DRUŠTVA SOLANA „BAJO SEKULIĆ“ AD ULCINJ

Predsjednik Komisije je obrazložio razloge zbog kojih je predložio da Komisija donese odluku o kontroli postupka privatizacije privrednog društva Solana „Bajo Sekulić“ AD Ulcinj.

Članovi Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije su usvojili, jednoglasno, predlog predsjednika Komisije i donijeli Odluku o kontroli postupka privatizacije privrednog društva Solana „Bajo Sekulić“ AD Ulcinj.

Treća tačka dnevnog reda

TEKUĆA PITANJA

Predsjednik Komisije je, u okviru tekućih pitanja, predložio članovima Komisije, da u cilju ažurnosti rada Komisije, svi članovi Komisije do kraja tekuće godine dostave

predloge za praćenje i kontrolu postupaka privatizacije, kako bi u što kraćem roku imali definisane predloge i samim tim usvojili Plan rada Komisije za 2022. godinu.

Sjednica je završena u 11 sati i 55 minuta.

Broj:

SEKRETARKA KOMISIJE

s. r. Eliza Šećerović

PREDSJEDNIK KOMISIJE

s. r. Maksim Vučinić